

Роза РЯБЦЕВА. Тиде лўм марий калыклан моткочак палыме да лишыл. Вет кумло ий наре тудо Марий телевиденийн дикторжо семын кажне суртыш толын, ылышыште лийын шогышо увер дене палдарен. А "Шўмсем пўлек" передачын редакторжылан ыштыме годым серышын авторжо дене пырля ег-влакын чонышкышт шокшо шомакым намиен шукташ тыршен. Марий Элын заслуженный артисткыже Роза Рябцева 1 июньшто шкежат лўмгечыжым палемдыш. Ме тудым шочмо кечыж дене шокшын саламлена. Да лудшо-влаклан тылеч икмыняр кече ончыч лийше вашмутланымашым темлена. А вашлийна "Чодыра йомак" кундеммысе дачыштыже.

- Роза Викторовна, те еш дене шыже марте тыште иледа манмым колым. Мо, теле гоч ола нойыктара але вес амал?

- Оласе ылыш деч чынжымак каныме шуэш. Тыште,

ик кугу концертымат кодываш уке. Ег-влак коклаште шинчаш логалдымынрак кошташ тыршем, но садак толыт, мутланат. Мыйже эре шонгемам да вожылам веле.

- А телевиденийш тол-

"МЫЙЫН ЧЫЛАЖАТ САЙ!"

Тыгай шомак дене тўналеш кажне у кечым Р.РЯБЦЕВА

Лач тунам колымаш тўрыш шуынам, индеш тылзе кыненлын омыл, манаш лиеш. Володя мыйым икшывыла кидыштыже нумалын.

А мыйын моткочак илимем шуын. Тунам уныкам шочын ыле, кок тылзаш веле. Кузе чот кидыш налын йоратымем шуын - каласен мошташат огеш лий. Очыни, тидак илен лекташ вийым луэн.

Володя мыйым кызытат моткоч чамана. Теве тиде 12 сотык мландыште мылам ик колымат савыралаш огеш пу, чыла шкет кўнча.

- Жап эртыме семын ылыш ончалтыш, тудлан ак вашталтеш, туге вет? Таче тыланда мо эн шерге?

- Авам ила, тудо пеленем - тиде, паледа, мылам моткоч кугу пиал. Мый тудым, эрдене шке кыненлен, кочкаш пукшем, кастене икшыве семын малаш пышем. Кокымшо верыште - уныкам. Ондак уныкам икшыве деч утларак йоратет манмым колам да брам ыле. Ынде шкем денат тыгак лийын.

А тичмаш налмаште, таче йырем сайым веле ужаш тыршем. Нелылык нерген шонаш тўналат гын, тудо тыманмеш темдалеш. Мый эрдене кыне ламат, манам: "Мыйын чылажат сай. Моткоч сай!"

Таче пўртўс дене келшен, тудын дене ик шўлыш дене илаш тыршем. Теве мый деем шоншо кочкаш коштеш. Ончыч шкетын, вара игыже-влак дене толыт. Ик жап рывыжат пошкудо семын лўдде толеш ыле. Шордын йўкшым тўткын колыштам. А йырым-йыр, ончалза, могай сбрал! Торашкат кайыме ок кул - саскам погаш лиеш. Теве тиде ныл пўнчў коклаште рыжыкым погем.

Роза Викторовна дене кужньыштыжо мутланен шинчыме годым кенета тудо чарналтыш. Изишак шыпланена, йбра, мане, теве тиде мурым колыштына. Марий Эл радион

Ольга Евдокимовна Белова тебе тыге уремш лектын шинчымж годым ушыж дене, очыни, эртыше жапымат шереш.

пүртүс коклаште, тазалыкат саеммыла чучеш, кап-кылланат, чонланат куштылго. Мый кажне ийын 1 июньшто йўштылаш тўнгалам, вўд йўкшымеш ер гыч лекмаш уке, манаш лиеш. Адакше дачыште илаш авамлан кўрат логалеш. Тудо 88 ийым темен. Умыржб мучко ялыште илыше айдемылан ола пачерыште шыгыр, кеч кенегеж жаплан эрыкыш лекмыже шуэш.

А тыште ял гаяк. Каныш кечылаште тунар калык погына, йырваш гўжлен веле шинча. Мемнан дене Шучо ер минераллан пеш поян, родон, мутлан, "Чодыра йомак" санаторий воктенсе ер деч шуырак, манят. Тидак, очыни, ег-влакым тыште дачым налаш сыммыстара.

- Ынде кум ий наре пашам огыда ыште, сулен налме канышыште улыда. Кеч-могай уверым эн ончыч пален налме деч вара илыш деч торлен шогымыла ок чуч?

- Чучеш. Кеч теле гоч эреак калыкыш лекташ тыршем. Театрыште ик премьерымат,

мо жапда чўчкыдын шарналтеш?

- О-о, тудым мондаш лиеш мо? Тиде 1975 ийыште лийын. Мый тунам Марий филармонийын артистше улам ыле. Гастроль гыч лугыч пўртылаш логале - ўдырем чот черланен. Лач тудо жаплан телевиденийште дикторлан конкурсым увертареныт. Мылам тушто шкем терген ончаш Гаврил Федорович Таныгин темлыш. Тудо филармонийыште ышта ыле. Мийышым. Мый кумло шымше ег лийынам. Уверым лудаш кўштышт. "Пашазе" мутым кум гана каласenam. Йылме пуналтын. Студий гыч лекмеке, Николай Федорович Рыбаков ойла: "Эрла гычак пашаш толын кертат". Мый ончычшо брын колтышым. А такше калык ончылно мутланьме практикем лийын. Филармонийыште 12 ий ыштыме жапыште иктаж лу ийже концерт программым вўденам.

Пашаш тўналмеке, мыйым диктор семын Зоя Аркадьевна Милютина ден Север Пав-

Р.Рябцова - сад-пакчаштыже.

лович Смирнов таптеныт. Иктыже ик могырыш, весыже весыш шинчытат, лудаш туныктат ыле. А Галина Сергеевна Чавайн, режиссер, мылам вигак шижтарыш: "Мом ойлыметым мый шинчаштет ужшаш улам, пуста шинчам шекланен шуктем гын, ом возо".

- Пелашда, Владимир Рябцев, тебе гына воштыл ойлыш: 25 ий телеоператор семын ватем сниматленам, пашаштат, мўнгыштат икте-весым чыташ логалын. Тудо вет руш. Огай, а кушан да кузе вашлийында?

- Мыйын шочмо Морко Семисолаште. Тудо, Белгородский область гыч горный техникумын студентше, Марий кундемыш практикыш толын. Мыйын ачамын шольыж дене пачерлан шогалын. Вашлийынна, келшенна. Вара тудо тунемын пытарен, армийыш каен, мый филармонийыште ыштенам. Служитлен пўртылмекеже, ачамлан серышым колтен; мыйым марлан пуаш йодын. Вара шкежат мемнан могырыш илаш куснен.

Таче пўртўс дене келшен, тудын дене ик шўлыш дене илаш тыршем. Тебе мый декаем шоншо кочкаш коштеш. Ончыч шкетын, вара игыже-влак дене толыт. Ик жап рывыжат пошкудо семын лўдде толеш ыле. Шордын йўкшым тўткын колыштам. А йырым-йыр, ончалза, могай сўрал! Торашкат кайыме ок кўл - саскам погаш лиеш.

- Вате-марий кокла кылым, йўратымашын пегмдылыкшым нелылык терга. Тенданат тыгайже лийын?

- Мемнам гын поснак чот терген, очыни. Лийын тугай жап - мыйын илышем шўртб мучаште кечен. Ангина дене черланенамат, больницыште пенициллиним ыштеныт. А тудо мылам ок келше улмаш.

кым погем.

Роза Викторовна дене кукныштыжо мутланен шинчыме годым кенета тудо чарналтыш. Изишак шыпланена, йўра, мане, тебе тиде мурым колыштына. Марий Эл радион эфирыштыже, колам, "Шочмо мланде ўжын ужата" муро йонта. Санян Вачи мура.

Муро пытымек, Роза Викторовна моланжым-можым рашемдыш.

- Тиде мыйын таче кечылан эн йўратыме мурем. Икымше гана колынам да истерика лийын. Шортам, магырем - кеч-мом ыште, чарнен ом керт. Тыгайже илышыштем кокимшо гана лийын. Икымшыже - "Кузе илет, ялемым" возымо годым. Ончыч шоктен-мурен ончыктышт. Вара возаш кўлын. Геннадий Петухов мура. Мый пашам ыштен ом керт. Сем ден шомак тунар келге шонымашан улыт, тунар чоныш логалыт - нимом ыштен ом керт. Мыйым Леонид Гимаев пыкше лыпландарыш. Тыгак лийын тебе "Шочмо мланде ўжын ужата" дене.

Роза Викторовна дене мучашдымын кутыраш лиеш. Ме сад-пакчамат ончал савырнышна, сад пошкудышт нергенат шуко поро шомакым каласен шуктыш, Шучо ерышкат мийышна. Кандаш икшыван ешеш шочын-кушшо тиде айдеме тўрлб савыртышым чытен лектын, тачат илышлан куаныше кодын. Весын чонышкат тыгаяк нўшмым ўда. Тау тыгай улмыланда, Роза Викторовна. Умырда кужу лийже.

Светлана БЕЛКОВА.

Авторын да еш альбом гыч налме фото.